

เทพร จานนอก, นียดา ยศวัฒน์, กุสุมา โกะสูงเนิน, กรณา สุขเกษม, นิธิรุจน์ เพ็ชรสินเดชากุล, ชนิษฐา ภูบัว, สมเจตน์ ตั้งเจริญศิลป์, สมยศ เจริญสุข, สุทธนันท์ สุทธชนะ, สิริกาญจน์ ฌมยาศิริกุล, บวรวรรณ ดิเรกโคก, ธนพร หล่อปียานนท์, ฉันทชนก อินทร์ศรี, รัตพรพรรณ เดชพิชัย

ทีมตระหนักรู้ (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคประจำสัปดาห์ที่ 12 ระหว่างวันที่ 20-26 มีนาคม 2559 ทีมตระหนักรู้ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. สงสัยโรคคอตีบ 1 ราย จังหวัดลำปาง ผู้ป่วยเพศชาย สัญชาติไทย อายุ 23 ปี อาชีพรับจ้าง (พนักงานร้านคอมพิวเตอร์) ขณะป่วยอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ภูมิลำเนาอาศัยอยู่ที่จังหวัดแพร่ เริ่มป่วยเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2559 มีไข้ เจ็บคอ รับประทานได้น้อย ไปรับการรักษาครั้งแรกที่คลินิกแห่งหนึ่ง และไปรับการรักษาต่อที่โรงพยาบาลแพร่ ในวันที่ 21 มีนาคม 2559 อาการแรกเริ่มมีไข้ เจ็บคอ รับประทานได้น้อย ไม่ทราบประวัติการได้รับวัคซีนวัดอุณหภูมิร่างกายได้ 39.9 องศาเซลเซียส มีแผ่นฝ้าขาวที่ทอนซิลด้านซ้าย แพทย์วินิจฉัยสงสัยโรคคอตีบ และเก็บตัวอย่าง Throat swab ครั้งที่ 1 วันที่ 21 มีนาคม 2559 ผลการเพาะเชื้อจากการย้อมแยกชนิดเชื้อด้วยวิธี gram's stain พบเชื้อแบคทีเรียแกรมบวกชนิดคอคไซ และแกรมลบชนิดบาซิลลัส ผลการตรวจนับเม็ดเลือดสมบูรณ์ ได้ผลดังนี้ เม็ดเลือดขาว 14,570 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร ความเข้มข้นของเม็ดเลือดแดงร้อยละ 40.3 เกล็ดเลือด 150,000 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร นิวโทรฟิล ร้อยละ 76.2 ลิมโฟไซต์ ร้อยละ 14.7 ขณะนี้ส่งตรวจ Throat swab ที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ อยู่ระหว่างตรวจทางห้องปฏิบัติการและดำเนินการสอบสวนโรคเพิ่มเติม

2. สงสัยโรคคอตีบ 1 ราย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ป่วยเพศหญิง อายุ 8 ปี ขณะป่วยอยู่ที่ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เริ่มป่วยเมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2559 ผู้ป่วยมีไข้ จากการสัมภาษณ์มารดา ผู้ป่วยเคยได้รับวัคซีนแต่ไม่ครบ ได้รับครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2552 ระหว่างวันที่ 19-21 มีนาคม 2559 เข้ารับการรักษาที่คลินิกแห่งหนึ่ง ได้รับการฉีดยาปฏิชีวนะ วันละ 1 ครั้ง วันที่ 22 มีนาคม 2559 เข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาลเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ แรกเริ่มมีอาการไข้รับประทานได้น้อย วัดอุณหภูมิร่างกายได้ 38.9 องศาเซลเซียส ความดันโลหิต 119/82 มิลลิเมตรปรอท ชีพจร 140 ครั้งต่อนาที

หายใจ 22 ครั้งต่อนาที พบแผ่นฝ้าขาวที่ทอนซิลทั้ง 2 ข้าง คอวม มีน้ำมูก พบก้อนใต้คางซ้าย หายใจไม่ออก แพทย์วินิจฉัยสงสัยโรคคอตีบ แพทย์ให้การรักษา โดยให้ DAT ขนาด 100,000 หน่วย, PGS 500,000 หน่วย ทางหลอดเลือดดำ ทุก 6 ชั่วโมง ในวันที่ 22 มีนาคม 2559 เก็บตัวอย่าง Throat swab เพื่อส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 1 เชียงใหม่ ขณะนี้อยู่ระหว่างตรวจทางห้องปฏิบัติการและดำเนินการค้นหาผู้สัมผัสใกล้ชิดเพิ่มเติม

3. สงสัยโรคคอตีบ 1 ราย จังหวัดภูเก็ต ผู้ป่วยเพศชาย อายุ 26 ปี ขณะป่วยอยู่ที่ตำบลรัษฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต เริ่มป่วยเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2559 และในวันที่ 26 มีนาคม 2559 เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต ด้วยอาการไข้ เจ็บคอ วัดอุณหภูมิร่างกายได้ 39.9 องศาเซลเซียส พบแผ่นฝ้าขาวที่ทอนซิลทั้ง 2 ข้าง ไม่มีอาการเหนื่อย ไม่มีอาการคอวม ไม่ทราบประวัติการได้รับวัคซีน ปฏิเสธรับวัคซีนป้องกันโรคคอตีบในช่วง 5 ปี พ.ศ. 2558 มีประวัติดื่มสุราและสูบบุหรี่ประจำ เก็บตัวอย่าง Throat swab ของผู้ป่วยส่งตรวจ ผู้สัมผัสใกล้ชิดเป็นคนในครอบครัวจำนวน 4 ราย ทุกคนอาการปกติ เก็บตัวอย่าง Throat swab ของผู้สัมผัสส่งตรวจ ทั้งหมดอยู่ระหว่างตรวจทางห้องปฏิบัติการและดำเนินการสอบสวนโรคเพิ่มเติม

4. เด็กจมน้ำเสียชีวิต 2 ราย จังหวัดระยอง เด็กจมน้ำเสียชีวิต 2 ราย เป็นเพศชาย อายุ 12 ปี ทั้ง 2 ราย สถานที่เกิดเหตุบริเวณบ่อน้ำ ลึกประมาณ 10 เมตร ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ก่อนเกิดเหตุผู้เสียชีวิตและเพื่อน รวม 4 คน กลับมาจากโรงเรียนแห่งหนึ่งในตำบลนิคมพัฒนา ระหว่างเดินทางกลับบ้าน ได้ชักชวนกันเล่นน้ำบริเวณที่เกิดเหตุ ระหว่างเล่นน้ำผู้เสียชีวิตทั้ง 2 ราย หหมดแรง ประกอบกับว่ายน้ำไม่เก่งทำให้จมน้ำเพื่อนอีก 2 คน พยายามช่วยเหลือผู้เสียชีวิตทั้ง 2 ราย แต่ไม่สามารถช่วยเหลือได้ ขณะนี้อยู่ระหว่างผลการสอบสวนเพิ่มเติม

5. ผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุการจราจรทางถนน 2 เหตุการณ์
จังหวัดบึงกาฬ อุบัติเหตุรถยนต์กระบะชนรถยนต์กระบะ
พบผู้เสียชีวิตที่เกิดเหตุทั้งหมด 5 ราย เป็นเพศชาย 4 ราย อายุ
30-65 ปี เพศหญิง 1 ราย อายุ 52 ปี สถานที่เกิดเหตุบนถนนทาง
ชนบทเชื่อมระหว่างบ้านชัยพร-บ้านจำปาทอง ระหว่างกิโลเมตรที่
37-38 บ้านโนนยางคำ ตำบลโสกก่าม อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ซึ่งเป็นถนน 2 เลน รถวิ่งสวนทางเป็นช่วงทางตรง เพิ่งสร้างเสร็จใหม่
ยานพาหนะที่เกี่ยวข้องจำนวน 2 คัน คือ รถยนต์กระบะ ผู้ขับขี่เพศ
ชาย อายุ 48 ปี พร้อมภรรยา อายุ 52 ปี และรถยนต์กระบะ ผู้ขับขี่
เพศชาย อายุ 47 ปี พร้อมผู้โดยสารเพศชาย อายุ 65 ปี นั่งด้านข้าง
ผู้ขับขี่ และผู้โดยสารเพศชาย อายุ 30 ปี นั่งอยู่กระบะด้านหลัง

เหตุการณ์เริ่มจากรถยนต์กระบะคันแรก ขับรถออกจาก
บ้านโนนยางคำ ตำบลโสกก่าม อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ เพื่อ
เดินทางไปตลาดอำเภอเซกา เวลา 05.30 น. เมื่อถึงที่เกิดเหตุได้ขับ
ข้ามเลนมาชนกับรถกระบะอีกคันหนึ่ง ซึ่งขับมาจากตำบลท่าก-
แดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ มุ่งหน้าไปบ้านโสกก่าม ตำบล
โสกก่าม อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ หลังเกิดเหตุพบรถกระบะคัน
แรก สภาพด้านหน้าคนขับพังยับ บอดอยู่บนถนนภายในรถพบ
ผู้เสียชีวิต 2 ราย ส่วนรถกระบะอีกคันหนึ่งตกอยู่ข้างถนน สภาพพัง
ยับเช่นกัน ภายในรถพบผู้เสียชีวิต 2 ราย และพบผู้เสียชีวิตอีก 1
ราย ซึ่งกระเด็นออกมาจากกระบะท้าย มีบาดแผล หลายแห่งตาม
ร่างกาย ผู้โดยสารที่อยู่ด้านหน้าทั้ง 4 คน คัดเข็มขัดนิรภัยทุกคน

เบื้องต้นสันนิษฐานว่าผู้ขับขี่รถกระบะ สีบรอนซ์เทา ขับรถ
มาด้วยความเร็วสูงแล้วไม่สามารถควบคุมรถได้ และจากการสอบสวน
เบื้องต้น ที่เกิดเหตุเป็นเส้นทางตรง ไม่พบรอยการห้ามล้อบนพื้นถนน
ในจุดเกิดเหตุ และไม่ทราบปัจจัยเสี่ยงของผู้ขับขี่รถทั้ง 2 คัน

การดำเนินการตามมาตรการควบคุมและป้องกันการ
บาดเจ็บและสูญเสียจากอุบัติเหตุ

- การป้องกันอุบัติเหตุด้านคนขับ การขับรถยนต์ใน
ความเร็วตามที่กฎหมายกำหนด โดยการณรงคให้ผู้ขับขี่ปฏิบัติตาม
กฎหมายกำหนด

- ด้านสิ่งแวดล้อม ควรมีไฟส่องสว่างบริเวณถนน หรือป้าย
ข้อความสะท้อนแสงเพื่อเตือนผู้ขับขี่ให้ระมัดระวังในจุดเกิดเหตุ

จังหวัดสุราษฎร์ธานี อุบัติเหตุรถพ่วง 22 ล้อ ชนกับรถเก๋ง
พบผู้เสียชีวิต 7 ราย (เสียชีวิตที่เกิดเหตุ 6 ราย และที่โรงพยาบาล
1 ราย) และบาดเจ็บสาหัส 3 ราย บริเวณถนนสายพระแสงบางสวรรค์
หมู่ 4 ตำบลสาคร อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ยานพาหนะ
ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 คัน คือ รถพ่วง 22 ล้อ ผู้ขับขี่อายุ 43 ปี และ
รถเก๋ง ผู้ขับขี่อายุ 43 ปี จากการสอบสวนพบว่า เวลาที่เกิดเหตุเป็น

เวลาประมาณ 17.00 น. เส้นทางการขับขี่ มีแสงอาทิตย์ ส่องบริเวณ
ด้านหน้ารถตลอดเวลา ขณะเกิดเหตุไม่มีฝนตก ถนนเป็นทางตรง
ลาดชัน ไหล่ทางแคบข้างละ 50 เซนติเมตร พื้นผิวถนนกว้าง 7
เมตร ไม่มีต้นไม้กีดขวางบริเวณข้างทาง รถทั้ง 2 คัน อยู่ในสภาพ
ยังใช้งานได้ดี คนขับรถเก๋งมีประสบการณ์ในการขับรถ ประมาณ
20 ปี ก่อนหน้าขับขึ้นรถกระบะเกียร์ธรรมดาโดยตลอด เมื่อ
วันที่ 17 มี.ค. 2559 เปลี่ยนมาขับรถเก๋งเกียร์อัตโนมัติ ผู้โดยสาร
ทั้งหมด ไม่คาดเข็มขัดนิรภัย ได้ดำเนินการประสานงานกับ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา

6. ผู้บาดเจ็บจากแมงกะพรุนพิษ 101 ราย จังหวัดเพชรบุรี
พบผู้ป่วยได้รับบาดเจ็บจากการสัมผัสแมงกะพรุน ในงานแข่งขัน
ไตรกีฬา ที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 101 ราย ผู้ป่วยเข้า
รับการรักษาเป็นผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาล 4 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาล
ชะอำ 14 ราย โรงพยาบาลหัวหิน 27 ราย โรงพยาบาลกรุงเทพหัวหิน
52 ราย และโรงพยาบาลชานเปาโล 8 ราย อายุระหว่าง 15-58 ปี
ผู้สัมผัสทุกรายรู้สึกตัวดี ตำแหน่งที่สัมผัสแมงกะพรุนส่วนใหญ่อยู่
บริเวณใบหน้า หัวไหล่ใกล้รักแร้ หน้าท้อง แขนและขาทั้ง 2 ข้าง
ส่วนใหญ่ได้รับการรักษาโดยการให้ยารับประทานยาไอบูโพรเฟน
ขนาด 400 มิลลิกรัม ยาไโดคลอกซาซิลลิน ขนาด 250 มิลลิกรัม ยา
แก้แพ้ Tylenol with codeine Morphine ยาทาภายนอกซิลเวอร์
ซัลฟาโตอะซีนและทำแผลเปิด แพทย์วินิจฉัยด้วยสาเหตุแมงกะพรุน
ผู้ป่วยบางรายให้ประวัติว่า ได้สัมผัสแมงกะพรุนมีลักษณะสีแดง
ระยะที่ผู้ป่วยว่ายน้ำห่างจากฝั่งประมาณ 300-500 เมตร และความ
ลึกประมาณ 2 เมตร ระยะเวลาที่สัมผัสอยู่ในช่วงเวลาตั้งแต่ 06.50-
08.09 น. ส่วนใหญ่มารับการรักษาในช่วงเช้าเวลาประมาณ 08.30 น.
เป็นต้นไป เนื่องจากมีผู้ป่วยบางรายมารักษาตัวช่วงเวลาประมาณ
14.00-16.00 น. เพราะต้องการแข่งขันกีฬาให้เสร็จ

ก่อนการเตรียมงานและช่วงที่มีการแข่งขัน ทางเจ้าของ
สถานที่ได้สำรวจพื้นที่และดำเนินการนำแมงกะพรุนออกจากพื้นที่
ก่อนที่จะมีการแข่งกีฬาในบริเวณที่จะใช้ ในการแข่งขันว่ายน้ำมีเรือ
และเจ้าหน้าที่คอยดูแลความปลอดภัยและเตรียมพร้อมให้ความ
ช่วยเหลือนักกีฬา และมีการตั้งจุดปฐมพยาบาลบริเวณที่ 2 จุด ห่าง
กันประมาณ 60 เมตร และเตรียมน้ำส้มสายชูเพื่อใช้ในการปฐม-
พยาบาล สภาพน้ำทะเลช่วงเช้าในวันมีเหตุการณ์ดังกล่าว มีคลื่น
เล็กน้อย ไม่มีแดด บริเวณชายหาดไม่มีป้ายความรู้เรื่องแมงกะพรุน
และเสาน้ำส้มสายชู ทีมสำนักกระบาตวิทยา และ ทีมเฝ้าระวัง
สอบสวนเคลื่อนที่เร็ว อำเภอชะอำ ลงพื้นที่เพื่อสอบสวนโรคเพิ่มเติม
และประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการเฝ้าระวังและ
เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา

สถานการณ์ต่างประเทศ

1. สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสซิกา

ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลก ณ วันที่ 24 มีนาคม 2559 รายงานว่า ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 ถึง 23 มีนาคม 2559 มีรายงานการติดเชื้อไวรัสซิกาใน 61 ประเทศ

เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2559 ประเทศเกาหลีใต้และประเทศบังกลาเทศได้รายงานผู้ป่วยยืนยันติดเชื้อไวรัสซิการายแรกของประเทศ ล่าสุดประเทศอาร์เจนตินาและนิวซีแลนด์มีรายงานการติดเชื้อไวรัสซิกาทางเพศสัมพันธ์ และจากการศึกษาพบว่า ไวรัสซิกามีโอกาสสูงที่จะเป็นสาเหตุของภาวะศีรษะเล็กแต่กำเนิดในเด็กแรกเกิด กลุ่มอาการกิลแลง-บาร์เร และความผิดปกติทางระบบประสาทอื่น ๆ

2. สถานการณ์โรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง ข้อมูล

จากองค์การอนามัยโลกเผยแพร่ในวันที่ 23 มีนาคม 2559 ประเทศซาอุดีอาระเบีย พบว่าระหว่างวันที่ 15-16 มีนาคม 2559 พบผู้ป่วยเพิ่มอีก 4 ราย เสียชีวิต 1 ราย มีผู้ป่วย 1 รายที่มีความเชื่อมโยงกับการระบาดในโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในเมืองบรูรายดาห์

สถานการณ์ทั่วโลก นับตั้งแต่เริ่มการระบาดในเดือนกันยายน 2555 เป็นต้นมา ถึงวันที่ 23 มีนาคม 2559 มีรายงานผู้ป่วยยืนยัน จำนวน 1,698 ราย เสียชีวิต 609 ราย ใน 26 ประเทศ

สถานการณ์ในประเทศไทย ตั้งแต่ระหว่างวันที่ 21-27 มีนาคม 2559 พบผู้ป่วยเข้าเกณฑ์การสอบสวน จำนวน 3 ราย ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการของผู้ป่วยทั้งหมดไม่พบสารพันธุกรรมของไวรัสโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง

*****

